№ 6. Wrzesień-Październik 1937 r. Rok XIII.

Piński Przegląd Diecezjalny

PISMO URZĘDOWE KURII BISKUPIEJ.

Treść numeru:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Św. Kongregacja Oficjum.

1) Dekret o niewprowadzaniu nowych obyczajów kultu, albo pobożności i o usuwaniu powstałych w tej sprawie nadużyć.

(Acta Apost. Sedis, tom XXIX, str. 304)

Już niegdyś Sobór Trydencki, (*Sess. XXV, De invocat., venerat. et reliquiis Sanctorum et sacris imaginibus)*, podawszy wyjaśnienie o słuszności czci Świętych i używaniu ich obrazów dla zyskiwania łask Bożych, przestrzegał uroczyście, aby biskupi, gdy dowiedzą się, że jakieś nadużycia wdzierają lub wdarły się do tych świętych i zbawiennych praktyk, starali się usilnie o usunięcie tych nadużyć, ażeby nie powstawały żadne obrazy, oparte na fałszywych wierzeniach i dające ludziom prostym okazję do niebezpiecznego błędu; by tłumiony był wszelki zabobon w wzywaniu Świętych i pobożnym użyciu obrazów, eliminowany w tej dziedzinie wszelki handel haniebny, by wreszcie nie pojawiło się nic niewłaściwego, opacznie i zdrożnie zastosowanego, nic niegodziwego, albo nieuczciwego.

Opierając się na tych przepisach, papieże wielokrotnie przypominali przy różnych sposobnościach ich treść i domagali się ich całkowitego przestrzegania. Wśród papieży szczególnie Pius IX w dekrecie Św. Oficjum z dnia 13 stycznia 1875 swą najwyższą powagą polecał: „upomnieć należy pisarzy, wysilających się na dowody, tchnące nowością i pod pozorem pobożności starających się o szerszenie niezwykłych objawów kultu nawet w czasopismach, aby działalności swej zaprzestali i rozważyli grożące niebezpieczeństwo pociągnięcia wiernych do błędu, nawet w sprawach prawd wiary, i dania okazji lu-

dziom nienawidzącym religii do uwłaczania czystości wiary katolickiej i prawdziwej pobożności". To wszystko zostało ostatnio potwierdzone przez umieszczenie w Kodeksie Prawa Kanonicznego, zwłaszcza w kanonach 1259, 1261 i 1279.

Ubolewać jednakże należy, że niezupełnie usłuchano tylu i tak poważnych upomnień i nakazów najwyższej władzy kościelnej. Przeciwnie, wiadomo ogólnie, że nowe tego rodzaju objawy kultu i pobożności, niekiedy śmieszne, często niepotrzebnie inne podobne formy, prawidłowo już wprowadzone, naśladujące, lub raczej zniekształcające, w ostatnich zwłaszcza czasach, w wielu miejscach, ku najwyższemu zdumieniu akatolików, nie szczędzących przykryah obmów, coraz więcej się mnożą i wśród wiernych coraz szerzej się rozpowszechniają.

Dlatego też raz jeszcze Kongregacja Św. Oficjum, ustanowiona dla czuwania nad czystością i nieskażoną całością wiary i obyczajów, odwołuje się gorąco na wyraźne zlecenie Jego Świątobliwości Papieża Piusa XI, do gorliwości i troski pasterskiej wszystkich biskupów całego świata katolickiego, obciążając ich sumienie, aby domagali się jaknajdokładniejszego zachowania wspomnianych upomnień i nakazów, usuwając energicznie nadużycia już zakorzenione i czuwając jak najpilniej, aby nowe nie powstawały.

Wszystko to Ojciec święty na zwykłej audiencji, udzielonej Assesorowi Św. Of. 20 maja b. r., raczył potwierdzić i uznać, oraz polecił niniejszy dekret ogłosić.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Oficjum, dnia 26 maja 1937 r.

(—) *I. Venturini*,
Notariusz Kongr. Św. Officjum.

2) Dekret w sprawie kanonu 1127 C. J. C.

(Acta Apost. Sedis, tom XXIX, str. 305).

Podczas plenarnego posiedzenia Kongregacji Św. Oficjum, odbytego dnia 5 maja 1937 roku, na przedłożone wątpliwości;

1. Czy w małżeństwie, zawartym pomiędzy katolikami, ochrzczonymi wątpliwie, w razie nie dającej się usunąć wątpliwości co do Chrztu św., można jednej ze stron, nawróconej do wiary katolickiej, zezwolić na skorzystanie z Przywileju Pawłowego na mocy kanonu 1127 C. J. C.?

2. Czy w małżeństwie, zawartym pomiędzy stroną nie ochrzczoną i stroną akatolicką wątpliwie ochrzczoną, w razie nie dającej się usunąć wątpliwości co do Chrztu św., Ordynariusze mogą jednej ze stron, nawróconej do wiary katolickiej, zezwolić na skorzystanie z przywileju Pawłowego na mocy kan. 1127?

Księża kardynałowie, powołani do czuwania nad czystością wiary i obyczajów, po dokładnym rozważeniu sprawy postanowili odpowiedzieć:

Na 1. Przecząco.

Na 2. Należy w poszczególnych wypadkach zwracać się do Św. Oficjum.

Rezolucję tę Jego Świątobliwość Pius XI raczył na audiencji, udzielonej Assesorowi Św. Oficjum dnia 13 maja b. r., zatwierdzić i polecił ją ogłosić.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Oficjum, dnia 10 czerwca 1937 r.

(—) *I. Venturini*, Notariusz Kongr. Św. Oficjum.

3) Dekret o potępieniu dzieła zatytułowanego „Il razzismo" G. Congi.

(Acta Apost. Sedis, tom XXIX, str. 306).

Na plenarnym posiedzeniu Kongregacji Św. Oficjum, w dniu 9 czerwca 1937 r., księża kardynałowie, którym powierzono czuwanie nad sprawami wiary i obyczajów po wysłuchaniu zdania konsultorów, potępili i polecili umieścić w Indeksie Ksiąg Zakazanych dzieło zatytułowane:

G. Congi, *Il razzismo*, Milano-Parigi 1937, zaś dnia 10 tegoż miesiąca Jego Świątobliwość Papież Pius XI, podczas audiencji, udzielonej asesorowi Św. Oficjum, przedłożoną Sobie powyższą decyzję potwierdził i polecił ogłosić.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Oficjum, dnia 19 czerwca 1937.

(—) *I. Venturini*,
Notariusz Kongr. Św. Oficjum.

4) W sprawie chowania osób katolickich na cmentarzach innych wyznań.

Suprema S. Congregio Sancti Officii respondit circa quaestionem sepulturae personae catholicae in coemeterio acatholico, prolatam a Rev-mo Ordinario Olomucensi litteris de die 21 martii 1936, Num. 1711/35, uti sequitur:

„In Congregatione generali Feriae IV, diei 13 Februarii 1936, Eminentissimi ac Reverendissimi Patres, perpenso dubio ab Excellentia Tua Rev-ma proposito, utrum nempe liceat sepelire in coemeterio acatholico ritu catholico et per ministrum catholicum personam catholicam, quae id ex pietate erga acatholicos parentes, propinquos aut amicos petat, aut ex alio fine honesto, decreverunt: Tumulationem catholici in coemeterio acatholico non esse permittendam, multo minus cum adsistentia ministri catholici et ritibus sepulturae ecclesiasiticae.

Mens est autem huius Supremae S. Congregationis, ut rite fideles doceantur circa doctrinam et disciplinam Ecclesiae in hac re". (Acta Curiae Episcopalis Brunensis N. 5100/6 1936).

Święta Penitencjaria Apostolska.

Urząd do spraw odpustów.

5) Ćwiczenia pobożne, nazwane dniem kapłańskim, ubogaca się odpustami.

Ćwiczenie pobożne, polegające na ofiarowaniu Panu Bogu pewnego dnia w miesiącu Mszy św. i komunii, oraz wszelkich tego dnia modlitw i dobrych uczynków za kapłanów i lewitów Kościoła, aby Chrystus Pan, Kapłan najwyższy i odwieczny, ich uświęcił i uczynił kapłanami wedle Serca swego, udarowane przez Stolicę Świętą szczególnymi przywilejami,[1]) rozszerzyło się tak szybko po całym świecie katolickim, że wielu bardzo biskupów wszystkich narodowości przyjęło je jak najchętniej i poleciło je jako wielce odpowiadające duchowi Kościoła i pobożności wiernych, wielu zaś z nich wprowadziło je chętnie do kościołów swoich diecezyj.

Powodowany tak szczęśliwym osiągnięciem, niżej podpisany kardynał Wielki Penitencjariusz na mocy specjalnych władz, udzielonych mu przez Jego Świątobliwość Piusa XI dnia 15 grudnia 1936 r., celem uzyskania liczniejszych owoców duchowych z wymienionego ćwiczenia, oraz dla większej korzyści wiernych, biorących udział w tym nabożeństwie publicznie, lub prywatnie w kościele lub publicznej, albo półpublicznej kaplicy, następujące odpusty nadał: 1. *zupełny* odpust w pierwszy czwartek, lub pierwszą sobotę każdego miesiąca, w Wielki Czwartek, w uroczystość N. Marii P. Królowej Apostołów i w dnie Świętych Apostołów, jeżeli należycie oczyścili swe sumienie z grzechów na spowiedzi i pomodlili się według intencji Papieża. 2. *cząstkowy odpust 7 lat* w inne dnie roku, jeśli w temże pobożnym ćwiczeniu przynajmniej skruszeni nabożnie biorą udział, nadto 3. *cząstkowy 300 dni* dla tych, którzy przynajmniej sercem skruszonym i nabożnie odmówią wezwanie: *„Jezu, Zbawicielu świata, uświęć kapłanów i lewitów swoich"*. Dekret niniejszy zachowuje moc swą nazawsze, bez wydawania pisma apostolskiego w formie breve i bez względu na jakiekolwiek przepisy przeciwne. — Nadanie to, przedłożone na audiencji, udzielonej niżej podpisanemu Kardynałowi Wielkiemu Penitencjarjuszowi dnia 10 b. m. J. Świątobliwość raczył łaskawie zatwierdzić i nakazał ogłosić w zwykły sposób.

Dan w Rzymie, w Św. Penitencjarii, dnia 12 kwietnia 1937 r.

(—) W. Kard. Lauri, Wielki Penitencjariusz.

(—) S. Luzio, Regens.

(*Acta Ap. Sedis*, t. XXXIX, str. 285).

1) Acta Ap. Sedis, tom XXVIII, str. 240 (*Wiad. Arch. Wil.* 1936 r. № 18, st. 241).

AKTA KURII DIECEZJALNEJ.

Pisma i dekrety Pasterza Diecezji.

K A Z I M I E R Z

z Bożego zmiłowania i Stolicy Apostolskiej łaski

BISKUP PIŃSKI.

6) *Czcigodnemu Duchowieństwu i Ukochanym Wiernym pozdrowienie i błogosławieństwo w Panu!*

Zbliża się zima, czas kiedy najbardziej dają się we znaki niedostatek, ubóstwo, niedołęstwo lub kalectwo. Wobec tego musi się wzmóc czujność miłosierdzia chrześcijańskiego, musi się ożywić i spotęgować wydajność ofiarności tych Wiernych, którzy mają pracę, mają dach nad głową i posiadają środki do życia oraz zdrowie.

To też i w Naszej diecezji Pińskiej poza normalną pracą w zakresie miłosierdzia chrześcijańskiego, prowadzoną przez cały rok w „Caritasie" i rozmaitego rodzaju stowarzyszeniach o charakterze dobroczynnym, organizuje się i w bieżącym roku w dniach od 24 do 31 października „Tydzień Miłosierdzia", podczas którego w przede dniu zimy, uprzedzając czułem sercem niebezpieczeństwo wielkiego cierpienia ubogich i potrzebujących pomocy braci bliźnich, musi się wysilić ofiarność tych z Naszych Ukochanych Diecezjan, którzy są lepiej sytuowani.

Zwracamy się tedy do Was, Najmilsi, ze słowem pasterskiego przypomnienia, że właśnie w tym „Tygodniu Miłosierdzia", gdy hojniej i chętniej świadczyć macie dla ubogich i potrzebujących z tej czy innej racji Waszej pomocy, Bóg-Człowiek Chrystus Pan w szczególniejszy sposób serca Wasze podnieci, przypominając, iż „cokolwiek uczynilibyście jednemu z tych braci moich najmniejszych, jakbyście mnie uczynili" i że „błogosławieni miłosierni albowiem oni miłosierdzia dostąpią". Tak tedy, żeby miłosierdzia u Boga dostąpić trzeba być miłosiernym dla bliźnich i nic nam nie pomoże wiara nasza i cnota życia, jeśli je nie będzie okraszać miłość bliźniego i z niej płynące dzieła miłosierdzia względem tych, którzy są upośledzeni i cierpią.

Do świadczeń na rzecz ubogich niech Was, Moi Najmilsi, zachęci przepiękny przykład Naszej Niebieskiej Matki — Królowej Różańca świętego, a za dokonane świadczenia niech hojnie zapłaci Wszechmogący Bóg.

Czułe pasterskie błogosławieństwo dla organizatorów „Tygodnia Miłosierdzia" oraz dla szczerych i hojnych ofiarodawców łączę.

Dan w Pińsku dnia 15 października 1937 r.

† *KAZIMIERZ Bp.*

---

7) **Lecturis**

Salutem et benedictionem in Domino.

Ad maiorem Dei gloriam utilitatemque fidelium curae Nostrae Pastorali commissorum, habito prae oculis numero parochianorum ecclesiae Exaltationis S. Crucis in pago Płaskowicze, decanatus Nieświesensis, ad dismembrationem paroeciae Płaskovicensis et erectionem novae parochiae — Zaostrowiecze procedere statuimus.

Idcirco audite parocho Płaskovicensi, Decano Nieświesensi atque Capitulo Nostro Cathedrali, loca: Adelin, Burdziejki, Chominka, Dębniaki, Dołhopoły, Drabowszczyzna, Hałuzy, Helenowo, Hłaskowszczyzna, Kaluha, Kołki, Komlewszczyzna, Kuncowszczyzna, Łohwinowicze, Łozowicze, Mierwinki, Milawskie, Mitkiewicze, Mokrany, Morocz, Nawozy, Ostaszyn, Ostrowczyce Małe, Ostrowczyce Wielkie, Padziery, Pszczelniaki, Rubież, Smolicze, Starosiele, Urwiedź, Uznoga, Zapole et Zaostrowiecze, cum hominibus et familiis, auctoritate Nostra Ordinaria, ad

normam Cann. 1427 et 2428 C. I. C. a praedicta paroecia Płaskovicensi separamus et in paroeciam novam Zaostrowiecze adscribimus et pertinere declaramus. Paroeciae erectae iura omnia et privilegia, quae paroeciis de iure competunt, concedimus, atque ecclesiam paroecialem sub titulo B. M. V. REGINAE POLONIAE extruere mandamus.

Dotem paroeciae novae constituere decernimus voluntarias fidelium oblationes, a sacris canonibus concessas, necnon iura stolae. Ipsamque paroeciam ad liberam Nostram collationem et provisionem, servata forma a sacris canonibus praescripta, spectare et pertinere decernimus.

In quorum fidem etc. etc. etc.

Datum in civ. Pińsk, die 28 Julii a. D. 1937.

Num. 3008/37.

† CASIMIRUS
Episcopus Pinskensis

L. Chwiećko.
Canonicus, p. Cancellarius

8) **Lecturis**

Salutem et benedictionem in Domino.

Ad maiorem Dei gloriam utilitatemque fidelium curae Nostrae Pastorali commissorum, habito prae oculis numero parochianorum Ecclesiae Cathedralis in civ. Pińsk, ad dismembrationem paroeciae Assumptionis B. M. V. et erectionem novae paroeciae Pinscensis sub titulo B. Mariee Virginis Dolorosae procedere statuimus.

Idcirco audito Capitulo Nostro Cathedrali, quod munere Parochi habitualis fungitur, a paroecia cathedrali sub titulo Assumptionis B. M. V. partem extra civitatem Pińsk positam, quae via ferrea ab urbe separatur, cum omnibus suburbiis ibique adiacentibus, id est: Bielawszczyzna, Berduny, Czeńczyce, Czerniewicze, Dobra-Wola, Halewo, Honczary, Iwaniki, Krajnowicze Ługi, Nowosiele, Ostrowicze, Ośnieżyce, Piaseczno, Posienicze, Rudawin, Stawek et Zapole demum ipsam stationem viae ferrae „Pińsk" atque omnes domus proprias viae ferrae cum familiis et singulis fidelibus, auctoritate Nostra Ordinaria, ad normam Can. 1427 et 1428 C. I. C. a praedicta paroecia Assumptionis B. M. V. separamus et paroeciae novae adscribimus et pertinere declaramus. Paroeciae erectae iura omnia et privilegia, quae paroeciis de iure competunt, concedimus, atque ecclesiam sub titulo B. Mariae Virginis Dolorosae in cometerio exsistentem peroecialem statuimus.

Dotem paroeciae novae constituere decernimus pensionem a Cubernio solvendam, voluntarias fidelium oblationes, a sacris canonibus concessas, necnon iura stolae. Ipsamque paroeciam ad liberam Nostram collationem et provisionem, servata forma a sacris canonibus praescripta, spectare et pertinere decernimus.

In quorum fidem etc. etc. etc.

Datum in civ. Pińsk, die 11 Septembris a. D. 937

Num. 3761/37.

† CASIMIRUS
Episcopus Pinskensis.

Bronislaus Kiełbassa
Canonicus, Cancellarius.

Dekretem J. E. Biskupa Ordynariusza z dnia 24 lipca 1937 r. L. 3011/37 kolonia Wincentowo została odłączona od parafii Dziadkowice i przyłączona do parafii Boćki.

Dekretem J. E. Biskupa Ordynariusza z dnia 24 lipca 1937 r. L. 3012/37 osady: Kozielec i Zieniewicze zostały odłączone od parafii Derewna i przyłączone do parafii Chotów.

Okólniki Wikariatu Generalnego.

9) Do
WW. II. MM. Duchowieństwa
Diecezji Pińskiej.

Przypomina się Wielebnemu Duchowieństwu Diecezji, że zwyczajem lat ubiegłych w dniu 1 listopada b. r. z rozporządzenia J. E. Biskupa Ordynariusza przypada kwesta na rzecz naszego Seminarium Duchownego.

Wielebni Księża Proboszczowie i Rektorzy kościołów dołożą starań, by tegoroczna kwesta wypadła jaknajlepiej.

Zebrane pieniądze należy przekazywać na konto Kurii Diecezjalnej Pińskiej w P. K. O.

(—) Ks. N. Tarasiewicz
Prałat, w. z. Wikariusz Generalny.

Pińsk, dnia 16 października 1937 r.
L. 4809/37.

Z Wydziałów Kurialnych.

10) Odezwa J. E. Ks. Arcybiskupa Costantiniego na Niedzielę Misyjną 24 października 1937 r.

Przemyślność miłosierdzia.

Św. Paweł nazywa miłosierdzie misyjne miłością przemyślną. W rzeczywistości bowiem nie jest to miłość byle jaka lecz miłość osobliwa i święta, wytryskująca z głębin wiary.

Dzień misyjny, jaki obchodzimy w przedostatnią niedzielę października, powinien także w tym roku być obfity w owoc tej przemyślnej miłości.

Niechaj nikogo nie braknie na wezwanie, wezwanie do całego świata, na wołanie Kościoła, rozlegające się poprzez wszystkie wieki, we wszystkich językach, wszędzie, we wielkich miastach i małych zapadłych wioskach. A jeżeli wszyscy złożą swoją ofiarę, swój grosz choćby najdrobniejszy, zbierze się poważna suma.

Dnia 27 maja, w uroczystość Bożego Ciała, Jego Świątobliwość Ojciec św. Pius XI wręczył biskupowi ziem polarnych kielich, którym się tego dnia rano posługiwał podczas mszy św. Kielich ten nosił piękny napis: Pius XI Christi vicarius Christi praeconibus: Pius XI. Namiestnik Chrystusa głosicielom Chrystusa.

Ten gest delikatny Papieża streszcza i oświeca światłem Bożym przemyślne miłosierdzie misyjne całego Kościoła, t. j. wszystkich wiernych na korzyść wszystkich niewiernych. Od najdawniejszych czasów miłosierdzie misyjne było węzłem miłości między wiernymi i niewiernymi. Ono to było zawsze podporą i zaczynem rozszerzania granic Kościoła.

Zaledwie półtora wieku po Chrystusie Panu, pisał Dionizjusz z Koryntu do Rzymian: „Od samego początku religii (chrześcijańskiej — dop. tłum.) mieliście zwyczaj wspierać wszelkimi sposobami wszystkich braci i posyłać licznym kościołom, rozproszonym po różnych miastach, pomoc potrzebną do ich życia. W ten to sposób przynosicie ulgę nędzy biednych i wspieracie waszych braci skazanych na ciężką pracę w kopalniach". (Dionizjusz z Koryntu — List do Rzymian, Euzebiusz, Historia Kościoła, 2. 25. 3.).

Miłosierdzie to nigdy nie doznało przerwy. A kiedy wreszcie przed mało co więcej niż 100 laty, zostało założone w Lionie Dzieło Rozkrzewiania Wiary, to miłosierdzie przemyślne zorganizowało się.

Cel tegoż Dzieła jest prosty, jasny i płodny. Niechaj każdy odłoży tygodniowo jedną pięciogroszówkę. Ofiarodawcy niechaj się złączą w dziesiątki i setki, a miliony się utworzą z pięciogroszówek jak morze z kropli.

Przypomnijmy po krótce powstanie Dzieła Rozkrzewiania Wiary. Pewnego poranka niedzielnego w zimie 1820 r., zebrało się po mszy św. pięć niewiast z ludu w domu Pauliny Jaricot w Lionie. Żarliwa panienka mówi tym niewiastom o misjach, wyjaśnia im, że wszyscy katolicy mają obowiązek wspierania misjonarzy w ich krańcowym niedostatku celem dostarczenia im środków do życia, pracy i zdobywania licznych dusz dla Chrystusa. „Będziemy się modliły i zobowiążemy się do składania jednego su (czyli 5 centimów — dop. tłum.) tygodniowo. „Jestem biedna, mówi jedna z niewiast, ale chcę spełnić swój obowiązek. Noszę biały czepek; za pranie i prasowanie płacę tygodniowo jeden su. Odtąd będę nosiła czarny czepek. W ten sposób oszczędzę tygodniowo jeden su i obrócę na Dzieło Rozkrzewiania Wiary.

W tę to niedzielę sześć tych ubogich kobiet zasiało ziarno gorczyczne, olbrzymie drzewo Rozkrzewiania Wiary, które rozgałęzieniem swoim pokrywa całą ziemię.

Dzień misyjny urządza się nawet w krajach misyjnych wśród chrześcijan dopiero co nawróconych, i ci, którzy na miejscu mogą skontrolować potrzeby misjonarzy a zarazem też owoc miłosierdzia, składają ofiary, by dołożyć także swój grosz.

Pewien biskup z Chin pisze mi:

„Mimo trudnych warunków wikariatu obchodzono w październiku ub. r. wszędzie dzień misyjny przez odmówienie osobnych modlitw o rozkrzewianie wiary i zbieranie ofiar. Z powodu krańcowej biedy naszych chrześcijan zebraliśmy nie wiele: 155 dolarów. Ta mała kwota nie jest jednak pozbawiona znaczenia. Przytoczę tylko jeden przykład: Kiedy w pewnej miejscowości chrześcijańskiej, złożonej z około 40 rodzin, misjonarz wyjaśnił znaczenie dnia misyjnego, zabrał głos katechista i rzekł do zgromadzonych: „Nasza bieda nie pozwala nam dużo dać, ażeby się materialnie przyczynić do rozkrze-

wiania naszej świętej wiary. Winniśmy jednak uczynić zadość pragnieniu Papieża i chętnym sercem ponieść małą ofiarę na cele nawracania tych, którzy jeszcze nie posiadają wiary. Będziemy pościli cały dzień i oddamy Rozkrzewianiu Wiary to, cośmy wydali na jedzenie". W niedzielę nie widziało się żadnego dymiącego komina i zebrano 10 dolarów.

Niechaj Bóg dobrotliwy, pisze ów biskup, przyjmie dobre chęci tych prostych górali i pobłogosławi ich świętym intencjom.

Oby Bóg wzruszył łaską swą serca wszystkich wiernych całego świata i nakłonił ich do ofiarowania modłów i datków na rzecz wielkiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary.

Nie żąda się od nich, by pościli jak owi poczciwi chrześcijanie chińscy, lecz żąda się, by zrobili małą ofiarę i chętnie złożyli, co mogą.

Co się tyczy misjonarzy i ich neofitów, to przez wszystkie czasy prosić będą Pana, by wynagrodził swoimi łaskami niebieskimi stokrotnie przemyślne miłosierdzie dla misyj.

† Celso Costantini
Arcybiskup
Sekr. Św. Kongregacji Propagandy
Prezydent Gener. Pap. Dz. Rozkrzew. Wiary.

11) Okólnik drugi.

Dyrektor Trzeciego Zakonu, jego obowiązki i uprawnienia.

Ojciec Dyrektor Zgromadzenia Tercjarskiego to właściwie wyręczyciel, zastępca Ojca Pierwszego Zakonu.

W kanonie 702 czytamy: „Tertiarii saeculares sunt sub moderatione alicuius Ordinis". Ojcowie Tego Pierwszego Zakonu są w ścisłym znaczeniu Ordinarii dla Tercjarstwa od siebie zależnego.

W początkach Trzeci Zakon tulił się pod opiekuńcze skrzydła Ojców Pierwszego Zakonu; miał swe organizacje przy ich klasztorach. Ta zależność jest zupełnie zrozumiałą. Z biegiem czasu Papieże oficjalnie to sankcjonowali nie tylko w XIII w., ale i za naszych czasów Leon XIII, Pius X, Benedykt XV tak, że dziś już nie ma chyba nikogo, ktoby się odważył inaczej twierdzić.

Papież Benedykt XIII w bulli „Paterna Sedis Apostolicae providentia (1725) polecił przełożonym Pierwszego Zakonu wyznaczać swoich podwładnych do spełniania obowiązków Dyrektora i Wizytatora.

Leon XIII, tercjarz, chcąc, by Tercjarstwo coraz szersze zataczało kręgi, w przemowie swej 7. VI. 1883, do OO. Generałów Pierwszego Zakonu i Trzeciego regularnego zalecił: „Waszym obowiązkiem jest dążyć do rozpowszechniania zakonu od pokuty za pośrednictwem kapłanów waszego zakonu, a gdzie takowych nię ma — przez *dyrektorów delegowanych*". Tenże Papież [pisze do Biskupów: „Potestas Ordinaria pozostaje przy różnych familiach franciszkańskich: tam zaś, gdzie nie ma zakonów franciszkańskich, Ty Reverendissime Domine, postaraj się u O. Prowincjała, albo u O. Generała, żeby zaradzili tej potrzebie... delegując do tego miejscowych proboszczów, udzielając im odpowiednich upoważnień".

Papież Pius X w Konstytucji „Tertium franciscalium Orninem" z dnia 8. IX. 1912 zaleca erygowanie Zgromadzeń i przy innych kościołach, a przedewszystkiem przy kościołach parafialnych, i polecanie — po porozumieniu się z Biskupem Ordynariuszem, — kierownictwo Zgromadzeniem miejscowemu duchowieństwu. Przełożeni Pierwszego Zakonu mają mianować księży świeckich Dyrektorami Zgromadzeń Tercjarskich, ale de consilio Episcoporum. Ordinaria potestas zakonu jest słusznie limitata.

Jak się to w praktyce załatwia? J. E. Ks. Biskup, mianując księdza na pierwsze probostwo, chce, by on się zajął ałą parafią i prowadził wszystkie stowarzyszenia i bractwa: ergo, wyraża też swą zgodę, by on był Dyrektorem Trzeciego Zakonu. Taki nowo mianowany Ks. Proboszcz powinien się zwrócić do Przełożonego Trzeciego Zakonu i prosić dla siebie o dyplom dyrektorski. Dyplom taki wystawia się imiennie dla księdza X jako kapłana diecezji Y i służy mu na całe życie i na cały teren danej diecezji, to znaczy: na jakąkolwiek parafię będzie przeniesiony — jest to udzielanie władzy ad personam. Udzielanie władzy dyrektorskiej ad personam jest praktywane w Kościele katolickim nie dziś, dlatego S. Congr. Religioso-

rum 6. XII. 1911 orzekła, że Zgromadzenie należące ex. gr. do obediencji kapucyńskiej, gdyby otrzymało Dyrektora z władzą od OO. Reformatów nie traci swej przynależności do Kapucynów.

Może też być udzielanie władzy locale ad parochiam. To ma miejsce wówczas, gdy ks. proboszcz otrzymuje władzę założenia (erygowania) zgromadzenia w swej parafii. Upoważnienie takie brzmi: Rev. Domino Parocho ...... in ...... facultatem facio erigendi .... titulo Directoris fungendi. Quae valent pro suis in parochia succesoribus....

Z praktyki wiadomo, że księża zazwyczaj nie wiedzą, co opiewają dokumenty znajdujące się w archiwum parafialnym, nie wiedzą kto, kiedy erygował zgromadzenie, tym bardziej czy tam jest władza dana i dla następców — dlatego praktyczniejszą jest rzeczą dawanie władzy ad personam.

Teraz słów kilka o prawach i obowiązkach O. Dyrektora:

Primo: — niech Dyrektor pamięta, że nie jest dyrektorem-samodzierżcą.

Secundo: — distinguendum est, czy jest jednocześnie Director i Ordinarius, czyli tak zwany Director natus, czy tylko Director delegatus; ten wtóry ma mniejszą władzę, bo nie ma prawa przyjmowania pojedyńczych tercjarzy.

1-Director delegatus ma prawo przyjmowania (can. 698.2) do obłóczyn i profesji tylko członków tego zgromadzenia, na czele którego stoi i to za zgodą Rady danego Zgromadzenia. Kandydata przedstawionego przez Radę Zgromadzenia powinien O. Dyrektor przeegzaminować przed obłóczynami z katechizmu zwyczajnego, a przed profesją z katechizmu tercjarskiego. Wszak tercjarze mają być apostołami na terenie parafii. W Archidiecezji Wileńskiej przed wojną wydał J. E. Ksiądz Administrator Michalkiewicz rozporządzenie nakazujące, by kandydaci do Tercjarstwa zdawali egzamin z katechizmu zwyczajnego, z historii świętej i liturgiki.

2-Obowiązkiem O. Dyrektora jest zwoływać tercjarzy na zebrania miesięczne i nowicjackie.

Dla zebrań miesięcznych niech będzie wyznaczony jeden *dzień stały*, czy to Pierwszy Piątek, czy jedną z niedziel, byle nie pierwsza. Bez bardzo ważnych przyczyn zmieniać terminu nie należy.

Na zebraniach mniejszych i nowicjackich niech O. Dyrektor poucza tercjarzy, jak mają zachować regułę, by należycie spełnić swe obowiązki — a staną się wówczas apostołami pokoju i dobra.

Do nowicjuszy, którzy powinni się zbierać kilka razy w miesiącu, może zań przeprzemawiać Mistrz lub Mistrzyni, a na zebraniu miesięcznym, gdyby O. Dyrektor nie mógł przemawiać, niech poleci odczytać przez siebie wyznaczaczony jakiś ustęp z książki, albo pisemka franciszkańskiego, — to konieczny warunek dla dostąpienia odpustu zupełnego przez uczestników zebrania.

3-Obowiązkiem O. Dyrektora, w spełnianiu którego może się wyręczać przez innych kapłanów, jest udzielanie w dni oznaczone, lub w następną ntedzielę Absolucji Generalnej i dwa razy do roku w dni obrane Błogosławieństwa Papieskiego.

Papież Pius X (15. XII. 1910) orzekł, że jeżeli O. Dyrektor est impeditus, wówczas każdy aprobowany kapłan może uroczyście udzielać Absolucji i Błogosławieństwa Papieskiego.

4-Dyrektor, o ile sam jest tercjarzem, udzielając innym Błogosławieństwa Papieskiego albo Absolucji i sam może dostąpić łask do niej przywiązanych.

5-Dla słusznych i ważnych powodów może O. Dyrektor dyspensować ad tempus poszczególnych tercjarzy od zachowania niektórych przepisów reguły. Nie mają jednak prawa dyspensowania, ani od lat wymaganych przy wstąpieniu, ani od rocznego terminu trwania nowicjatu.

6-O. Dyrektor ma prawo nie tylko przewodniczyć na zebraniu zwyczajnym czy nadzwyczajnym, ale nawet i głosować; chybaby był obecny Przełożony Pierwszego Zakonu, wówczas on przewodniczy i głosuje.

7-O. Dyrektor nie tylko ma prawo ale i obowiązek przeglądać często książki kasowe, sprawdzać kasę i uważać, by pieniądze były wydawane zgodnie z uchwałą Rady, bo ona, a nie O. Dyrektor, dysponuje majątkiem zgromadzenia.

8-O. Dyrektor ma baczyć, by obłóczeni byli tegoż dnia wpisywani do katalogu (spisu) Braci i Sióstr, inaczej bowiem nie będą

mieli udziału w odpustach i łaskach, z jakich inni korzystają.

9·O. Dyrektor powinien co roku przesyłać sprawozdanie z życia Zgromadzenia do Kurii i Przełożonych Pierwszego Zakonu.

10-O. Rozumiejąc doniosłość wizytacji, O. Dyrektor będzie się starał, by co roku (o ile to możliwe) zaprosić O. Wizytatora.

11-O. Dyrektorowi powinno leżeć na sercu dobro i rozwój Trzeciego Zakonu wogóle — a w szczególności rozwój jego zgromadzenia, dlatego też nie zaniecha niczego, coby w tym pomocnym było. Niech O. Dyrektor pamięta, że jest odpowiedzialny i przed swoim Ordynariuszem i przed Przełożonym Pierwszego Zakonu.

Ks. Viator a Mojówka.

12) Apostolstwo Różańca Św.

Październik — miesiąc poświęcony czci Maryi przez Różaniec.

„Różaniec, to udział w wielkim boju z szatanem, jednoczesny, zwarty... Każda dobra modlitwa Różańcowa — to cząstka duchowej zdobyczy w świecie".

Dążyć zatem należy, aby Różaniec św. był odmawiany przez szerokie rzesze wiernych nietylko w okresie nabożeństw październikowych, ale każdego dnia, jak rok długi.

Stąd należałoby wciąż powiększać szeregi stałych czcicieli Maryi przez Różaniec.

Instytut Różańcowy rzuca hasło na miesiąc październik br. *o zorganizowanie dziatwy szkolnej w „Żywym Różańcu Dzieci"*.

Podnosząc myśl powołania potężnej organizacji p. n. *„Żywy Różaniec Dzieci"* — Instytut Różańcowy kieruje się następującymi motywami:

1) Dzieci z natury swej wykazują wielką pobożność, a przedewszystkiem gorliwość w oddawaniu czci Najśw. Maryi Pannie.

Należy tylko im wskazać na tą łatwą formę codziennego oddawania czci Matce Najświętszej, jaką jest Żywy Różaniec, a z całą gorliwością i zapałem odniosą się do tej przepięknej modlitwy.

2) Tem łatwiejsze jest prowadzenie wychowania religijnego wśród dziatwy przez Zywy Różaniec, że każda matka potrafi dziecku służyć radą i wskazówkami w odmawianiu Różańca św., co przy innych typach organizacji większości matek przychodzi z trudnością.

3) Należenie dzieci od lat najmłodszych do tak zwartej i o głębokim podłożu religijnym organizacji, jaką jest Żywy Różaniec — niewątpliwie przyniesie w przyszłości wielkie korzyści sprawie katolickiej.

Dzieci bowiem przepojone w organizacji ideą katolicką, będą ciągnąć w wieku pozaszkolnym do katolickich zrzeszeń religijno-społecznych, zasilając ich szeregi.

Że ogólnie w świecie zwraca się uwagę na aktualność Różańca w odrodzeniu duchowem narodów, widać również z niżej przytoczonego komunikatu wiedeńskiego K.A.P-a.

(Wiedeń KAP. 20. VIII 1937 r.)

Kapituła austriacko-węgierska prowincji zakonu Dominikańskiego powzięła ostatnio postanowienie, by w związku z niebezpieczeństwami grożącymi ze strony propagandy bezbożniczej, podjąć akcję rozszerzania praktyki odmawiania Różańca. W tym celu utworzonym zostanie w Wiedniu specjalny *sekretariat Apostolstwa Różańca.*

Różaniec już, w bardzo podobnych do dzisiejszych warunków spełniał doniosłą misję i wykazał wielką w skutkach owocność. Było to za czasów św. Dominika i ataku na Kościół Albigensów. Potężna ta broń duchowa i dziś niewątpliwie nie zawiedzie.

Analogiczną akcję do akcji Dominikanów austriackich i węgierskich przed rokiem już podjęła dominikańska kapituła prowincji holenderskiej.

W Polsce podobną propagandę rozwija Instytut Różańcowy z centralą w Toruniu, opiekujący się Kółkami Żywego Różańca.

(KAP).

Powyższy aktualny komunikat K. A. P. o Apostolstwie Różańca w walce z komunistycznym bezbożnictwem porusza sprawę, która powinna stać się ważnem zagadnieniem dzisiejszego duszpasterstwa.

13) Nasza odpowiedź na bluźnierstwo niemieckie.

W ostatnim czasie pisemko niemieckie „Arbeitsmann“ zamieściło na swoich łamach artykuł, którego treść była podłą zniewagą Matki Boskiej Częstochowskiej.

Bluźnierstwo niemieckiego piśmidła oburzyło katolików całego świata, a szczególniej oburzyło nas Polaków.

W całym polskim narodzie podniosły się głosy protestu.

Nie wystarczą jednak głosy oburzenia. Trzeba ekspiacji, trzeba wynagrodzenia dla Matki Najświętszej, Królowej Korony Polskiej.

Instytut Różańcowy, jako odpowiedź na wspomnianą obelgę — rzucił na miesiąc październik hasło, aby zwiększyć szeregi czcicieli Maryi, przez powołanie potężnej organizacji dorastającej dziatwy pod nazwą „Żywy Różaniec Dzieci“.

Apel Instytutu znalazł przychylne przyjęcie wśród WKsięży Prefektów, którzy organizują z oddanej sobie dziatwy róże „Żywego Różańca Dzieci„.

Skandaliczne wystąpienie niemieckie powinno jednak znaleść równie silną reakcję jak najszerszych warstw społeczeństwa katolickiego.

Ze słowami protestu — niech przyjdą czyny...

Zarówno jednostki jak i poszczególne zrzeszenia katolickie w przejawach swego postępowania, czy działalności — powinny podkreślić gorące umiłowanie i cześć dla Matki Boskiej.

Jakże potężną a zarazem odpowiednią formą reakcji, byłoby, gdyby każde gorętsze serce postarało się o to, aby zwiększyć w tym okresie szeregi stałych czcicieli Maryi w Żywym Różańcu.

Każdy na swym odcinku, każdy w swym otoczeniu: matki niech wpiszą dzieci do „Żywego Różańca“, siostry niech pociągną braci, żony — mężów. Stowarzyszenia katolickie wszystkich stanów niech postarają się, aby w każdym zrzeszeniu powstały żywe ogniska żarliwiej czci dla Najświętszej Panienki w formie Kółek „Żywego Różańca“.

Co za potężny powstałby front Różańcowy, który byłby godną nas Polaków odpowiedzią na zniewagę niemiecką, równocześnie byłby wspaniałym przejawem naszego umiłowania dla Matki Najświętszej, a zarazem szańcem, o który rozbijałyby się wszelkie napaści i ataki bezbożnictwa.

Do wytężonego czynu w tym kierunku wzywa Instytut Różańcowy przedewszystkiem całą Brać Różańcową, a następnie wszystkich głębiej myślących katolików.

Miesiąc październik szczególniej odpowiednim jest do tego rodzaju akcji.

Hańba bezbożnikom, zdrajcom najświętszych ideałów.

Niech wzrasta i potęguje się cześć dla Matki Najświętszej w narodzie polskim.

Kronika diecezjalna.

14) Czynności Pasterskie.

10 lipca w rocznicę Swojej prekonizacji J. E. Biskup Ordynariusz był obecny na nabożeństwie celebrowanym w kościele Katedralnym przez J. E. Biskupa Sufragana.

27 lipca J. E. Ks. Biskup Ordynariusz celebrował nabożeństwo żałobne w kościele Katedralnym przy zwłokach ś. p. ks. Kan. J. Micewicza, oraz prowadził kondukt żałobny na cmentarz grzebalny.

1 Sierpnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz celebrował w doroczną uroczystość św. Anny w Horodyszczu.

15 sierpnia w uroczystość Wniebowzięcia M. B. J. E. Ks. Biskup Ordynariusz konsekrował nowy murowany kościół w Płaskowiczach dek. Nieświeskiego.

Tegoż dnia J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował i wygłosił kazanie w kościele OO. Jezuitów.

W końcu lipca i w pierwszej połowie sierpnia J. E. Ks. Biskup Ordynarjusz odwiedził prywatnie szereg parafii w Nowogródzkim.

21 sierpnia J. E. Biskup Ordynariusz w rocznicę Swojej konsekracji był obecny na

nabożeństwie w kościele Katedralnym celebrowanym przez J. E. Biskupa Sufragana.

! września J. E. Biskup Ordynariusz odprawił w kaplicy seminaryjnej Mszę św. na rozpoczęcie VI Konferencji Unijnej.

1—3 września J. E. Ks. Biskup Ordynariusz przewodniczył VI Konferencji Unijnej.

12 września w uroczystość Imienia N.M.P. J. E. Ks. Biskup Ordynariusz celebrował pontyfikalnie i wygłosił przemówienie w kaplicy seminaryjnej na rozpoczęcie roku szkolnego. 13—14 września Ich Ekscelencje Ks. Ks. Biskupi Ordynariusz i Sufragan wzięli udział w Konferencji Episkopatu w Warszawie.

Po zakończeniu Konferencji J. E. Ks. Biskup Ordynariusz udał się do Krynicy na kilkutygodniowy wypoczynek.

25—26 września J. E. Ks. Biskup Sufragan wziął udział w dniach katolickich w Słonimie.

1 października J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił pierwsze nabożeństwo różańcowe w kościele Katedralnym i wygłosił przemówienie.

3 października J. E. Ks. Biskup Sufragan w Nieświeżu odprawił Mszę św. i wygłosił przemówienie oraz poświęcił trzy samoloty ofiarowane przez społeczeństwo woj. Nowogródzkiego i Ks. Radziwiłła.

4 września J. E. Ks. Biskup Sufragan odwiedził par. Hancewicze.

15) Zmiany wśród Duchowieństwa diecezji Pińskiej.

Ks. Stanisław Sperański — zamianowany inspektorem Gimnazjum Biskupiego w Drohiczynie n/B.

Ks. Władysław Miłaszewski — p. o. administratora parafii Horodyszcze Pińskie.

Ks. Wacław Krawczyk — prefektem szkół powszechnych w Baranowiczach.

Ks. Mateusz Martyn, Studyta, zwolniony ze stanowiska p. o. proboszcza w Olpieniu i z Diecezji.

Ks. Augustyn Żydowo, Studyta, zamianowany p. o. proboszcza w Olpieniu.

Ks. Izydor Borys — wikariuszem ad universitatem causarum kościoła parafialnego w Różanie i rektorem kościoła filialnego w Szczytnie.

Ks. Kan. Jan Wasilewski — profesorem filozofii, teologii pasterskiej, homiletyki i katechetyki w Seminarium Diecezjalnym Wyższym w Pińsku.

Ks. Kan. Dr. Józef Moniuszko — p. o. proboszcza kościoła katedralnego w Pińsku.

Ks. Kan. Stanisław Pietkiewicz — p. o. proboszcza parafii Pińskiej zamiejskiej M. B. Bolesnej.

Ks. Dr. Aleksy Petrani — oficjałem Sądu Biskupiego w Pińsku.

Ks. Prał. Henryk Humnicki — prowizorem do spraw gospodarczych Seminarium Diecezjalnego Wyższego w Pińsku.

Ks. Dr. Józef Kozłowski — profesorem pedagogiki w Seminarium Diecezjalnym Wyższym w Pińsku.

Ks. Kazimierz Łomacki — profesorem socjologii tamże.

Ks. Zygmunt Majchrzak — notariuszem Sądu Biskupiego i Wydziału Metrykalnego Kurii Diecezjalnej.

Ks. Józef Mikuczewski — wikariuszem kościoła katedralnego w Pińsku.

Ks. Augustyn Werachowski ze Zgromadzenia Misyjnego Ks. Ks. Pallotynów — wikariuszem par. w Nowosadach.

Ś. p. Ks. Antoni Nowicki, proboszcz parafii Dołubów w dekanacie Brańskim, zmarł w Dołubowie dnia 9 października br., w 66-ym roku życia, w 42-im roku kapłaństwa.

R. in P.

Akta Państwowe.

16) Wyrok Sądu Najwyższego w sprawie ubezpieczenia organisty.

Sąd Najwyższy uznał ostatecznie, że proboszcz nie jest bezpośrednim pracodawcą dla organisty i nie odpowiada osobistym majątkiem za składki do Ubezpieczalni Społecznej.

Sygn. akt. C. I. 1070/36 r.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy. Przewodniczący: Prezes Sądu Najwyższego B. Pohorecki. Sędziowie Sądu Najwyższego: W. Święcicki, I. Włoczewski, przy udziale protokulanta Apl. Sąd. B. Włosko, na posiedzeniu jawnem dnia 5 czerwca 1936 r. w sprawie Franciszka Groszkowskiego przeciwko Bolesławowi Skarżyskiemu o 672 zł. 60 gr., po rozpoznaniu skargi kasacyjnej Bolesława Skarżyńskiego na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 16 grudnia 1935 roku Nr. Ca. 53934, i wysłuchaniu głosów rzeczników stron, zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie uchyla i sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania odsyła, kaucję kasacyjną zwrócić skarżącemu postanawia.

Uzasadnienie.

Franciszek Groszkowski, organista, wniósł powództwo przeciwko Ks. Bolesławowi Skarżyńskiemu o 672 zł. 60 gr. tytułem odszkodowania za niezgłoszenie go do Zakładu Ubezpieczalni Pracowników Umysłowych, wskutek czego po zwolnieniu z pracy pozbawiony został zasiłku na wypadek braku pracy.

Sąd Grodzki powództwo oddalił, lecz Sąd Okręgowy wyrok pierwszej instancji zmienił i żądanie pozwu w całości uwzględnił, opierając wyrokowanie na ustaleniu, że pozwany był pracodawcą powoda, obowiązanym do zgłoszenia go do ubezpieczenia w Z. U. P. U.

Pozwany wniósł do Sądu Okręgowego skargę o wznowienie postępowania w sprawie, przytaczając w uzasadnieniu, że Ministerstwo Opieki Społecznej, rozstrzygając w drodze instancji sprawę ubezpieczenia powoda w Z.U.P.U., uznało za pracodawcę powoda, jako organisty, nie pozwanego proboszcza, lecz kościół parafialny.

Sąd Okręgowy żądanie wznowienia postępowania oddalił z założenia, że rozstrzygnięcie władzy administracyjnej co do obowiązku ubezpieczenia powoda nie ma dla sprawy istotnego znaczenia.

W skardze kasacyjnej pozwany żąda uchylenia zaskarżonego postanowienia zarzucając Sądowi, że z naruszeniem art. 445 § 2, K. C. P. nie uznał w przypadku ostatecznego w drodze administracyjnej rozstrzygnięcia Ministra Opieki Społecznej, kto był pracodawcą powoda, za nową okoliczność, która mogła mieć wpływ na wynik sprawy.

Zarzut ten należy uznać za słuszny. W sprawie pozostaje poza sporem, że orzeczenie Z. U. P. U. o obowiązku ubezpieczenia powoda zostało w następstwie uchylone przez Urząd Wojewódzki, którego decyzję zatwierdziło Ministerstwo Opieki Społecznej. Rozstrzygnięcie Ministerstwa Opieki Społecznej sprowadza się do tego, że proboszcz nie jest pracodawcą organisty, takie zaś ujęcie wiążącego strony stosunku pozostaje w ścisłym związku podstawą roszczeń pozwu. Tego rodzaju rozstrzygnięcie władzy administracyjnej, wiążące Sąd w myśl art. 112 rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dn. 24/XI 1927 r. w redakcji ustawy z dn. 15/III 1934 r. (Dz. Ust. p. 347), Sąd Okręgowy winien był uznać za nową okoliczność, względnie nowy środek dowodowy, mogący mieć wpływ istotny na wynik sprawy, z których jednak strona nie miała możności skorzystać w poprzednim postępowaniu; w rezultacie Sąd winien uwzględnić żądanie wznowienia postępowania.

Z tych zasad zaskarżone postanowienie należy uchylić z powodu naruszenia art. 445 § 2 k. p. c.

Na oryginale właściwe podpisy.

Za zgodność z oryginałem świadczy

Sekretarz Sądu Najwyższego — nazwisko nieczytelne.

Sprawdzał S. Adamczykowa.

(Miejsce pieczęci „Sąd Najwyższy”)

Sygnatura I Ca. 1832/36. Odpis.

WYROK.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Dnia 25 listopada 1936 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydz. VI Cyw. w składzie następującym:

Przewodniczący: W. Solarski. Sędziowie: Protokulant apl. M. Łapiński, po rozpatrzeniu w dniu 25 listopada 1936 r. sprawy powództwa: Franciszka Groszkowskiego przeciwko ks. Bolesławowi Skarżyńskiemu o 672 zł. 60 gr. na skutek skargi pozwanego o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 13/23 października 1934 r.

I. dopuszcza wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie Wydz. VI z dnia 13/23 października 1934 roku.

II. zmienia zaskarżony wyrok i powództwo oddala.

Uzasadnienie.

Decyzja Z. U. P. U., uznająca obowiązek pozwanego ubezpieczenia powoda, została w dacie po uprawnomocnieniu się zaskarżonego wyroku prawomocnie uchylona, jest to zatem nowy środek dowodowy, mający mieć istotny wpływ na wynik sprawy w rozumieniu art. 445 § 2 K. P. C.

Należało zatem dopuścić wznowienie postępowania, rozpoznając zarazem sprawę (art. 447, 445 § 2, 451, 452, 455, 448 § 1 pkt. 4 K. P. C.).

W przypadku chodzi o odpowiedzialność pozwanego, proboszcza, za zasiłek, jakiego powód, organista, jako pracownik, został pozbawiony, wskutek niezgłoszenia powoda do ubezpieczenia (art. 112 rozp. poz. 911/927 w brzmieniu ustawy poz. 347/934 Dz. U.). Wobec istnienia prawomocnego rozstrzygnięcia władzy administracyjnej (Ministerstwo Opieki Społ. zatwierdziło decyzję Urzędu Wojew., uchylającą wspomnianą wyżej decyzję Z. U. P. U.), że proboszcz nie jest pracodawcą organisty, powództwo zostało niewłaściwie skierowane przeciwko pozwanemu i dlatego musi być oddalone (powołany wyżej art. 112).

W tym stanie rzeczy nie jest istotny ani zasadny zarzut powoda, że wspomniana ustawa z 1934 r. nie obowiązywała jeszcze ani w dacie wytoczenia pozwu, ani tym mniej w okresie pracy powoda.

Decyzja Z. U. P. U. stanowiła podstawę pozwu, ale decyzja ta nie była prawomocna w chwili wniesienia powództwa przed Sądem, zaś w dacie prawomocności orzeczenia władzy administracyjnej obowiązku ubezpieczenia powoda obowiązywała już wspomniana ustawa z 1934 r.

Przeszkód z art. 554 nie ma.

Z tych zasad należało orzec, jak w sentencji.

Na oryginale właściwy podpis.

Za zgodność świadczy Kierownik Sekretariatu.

Za zgodność: Adwokat (—) W. Bitner.

Z instytucyj i organizacyj społecznych.

17) **PROTOKÓŁ**

Zjazdu Sodalicyj Mariańskich Uczniów i Uczenic Szkół Średnich Diecezji Pińskiej w dniach 16—17 maja 1937 r. w Pińsku.

Zjazd się rozpoczął mszą św., którą odprawił ks. Prałat W. Iwicki (wizytator religji), kazanie zaś wygłosił J. E. Ks. Biskup Niemira.

Otwarcie Zjazdu nastąpiło o godz. 10,30 w sali Szkoły Zawodowej Żeńskiej P. M. S. Na otwarcie Zjazdu przybył Pan Kurator Petrykowski, p. Starosta Łyszczkowski, p. Dyrektor gimnazjum Mercik, p. Inspektor Szkolny Bartnicki oraz ks. Wizytator Iwicki. Delegacje były: z Brześcia 19 i ks. m. Piątkowski, z Prużany 16 i ks. m. Nowicki, z Łunińca 55 i ks. m. Bohatkiewicz, z Baranowicz 11 i ks. m. Karpowicz, z Kobrynia 10 i ks. m. Bakinowski, z Nieświeża 2, ze Stołpców 4, z Drohiczyna n. B. 4, z Pińska 42. (Sodalisek 103, sodalisów 60).

Otworzył Zjazd Moderatot Diecezjalny ks. kan. Szczerbicki, witając p. Kuratora, Starostę i wszystkich gości oraz kochanych Sodalisów i Sodalisek. W swoim przemówieniu podkreślił ks. Moderator ważność i znaczenie tego Zjazdu szczególnie w chwili obecnej, kiedy przelewa się krew w walce o polskość Polski. Następnie powołał prezydium: przewodniczący ks. Nowicki, delegatka z Brześcia, delegat z Łunińca, do sekretariatu delegata z Pińska i delegatkę z Łunińca.

Po ukonstytuowaniu się prezydium zabrał głos p. Kurarator Petrykowski, który w swoim przemówieniu zaznaczył, że młodzież dzisiejsza ma swe oblicze, swoje życie, które pulsuje ży-

wym tętnem szczególnie w organizacjach, do których się garną. W tych organizacjach kształtuje swego ducha w myśl szczerych haseł. Taką organizacją jest Sodalicja Marjańska. Młodzież zrzeszona w Sodalicjach, o ile będzie wierna prawom i zasadom, napewno będzie dobrą jako obywateli Państwa.

Następnie przemawiał p. Starosta, podkreślając, że młodzież, pracująca w organizacjach ideowych, jest mocą i potęgą Polski.

Ks. Przewodniczący podziękował pp. Kuratorowi i Staroście za takie słowa zrozumienia naszej pracy sodalicyjnej i za zachętę do dalszej pracy.

Przystąpiono do obrad.

Referat: Kult Matki Boskiej w Polsce — wygłosił s. Kraseń z Łunińca, Referent omawiał cześć Maryji w Polsce w rozwoju dziejowym, t. j. od czasów piastowskich aż do rozbiorów. Szczegółowiej omawiał kult Matki Bożej wśród rycerstwa, sławnych wodzów i kilku królów. Następnie przedstawia pewną obojętność w życiu codziennym w dobie obecnej i konieczność walki, gdyż wykazuje jak Matka Najświętsza widocznie opiekuje się naszym Narodem. Dalej podaje sposoby tej walki.

Po przerwie, w czasie której goście opuścili Zjazd z konieczności asystowania na Zjeździe innym, wygłosił referat s. Strzałko z Nieświeża pod tytu em: Zagadnienie chwały Bożej. Przejęty duchem czynu, przemawiał mocno za koniecznością wykazania się pracą, która wszystkim wykazała, że sodalis jest uczniem idącym za swoim Pierwowzorem Boskim Mistrzem Jezusem i że hasłem jego jest: Omnia ad maiorem Dei gloriam.

Po tych referatach ks. Przewodniczący otworzył dyskusję.

Ks. prał. Iwicki uzupełnił wiadomości o powstaniu pieśni „BOGA RODZICA" i o obrazach cudownych na terenie naszej diecezji.

W dyskusji zabierało nie wiele osób (7). Jednak wypowiadano zdania zupełnie śmiało i po katolicku. Widoczne zrozumienie ukochania idei marjańskiej.

Po dyskusji nastąpiła przerwa obiadowa.

Po obiedzie dalszy ciąg dyskusji, która była teraz bardzo ożywiona i zaszczycona obecnością ks. Biskupa Niemiry, który w czasie przerwy przyjął przyrzeczenie sodalicyjne w kościele Katedralnym.

Następnie wygłosił referat s. Świderski: Sodalis maturzysta bojownik Maryi. W referacie poruszył sprawę istnienia 2 obozów: religijnego i materialistycznego. Przepojeni miłością Matki naszej mamy walczyć: przykładem życia, słowem i czynem.

Potem miała referat s. Czapska: Obowiązki sodaliski Polki. Bardzo pięknie i rzeczowo wykazano konieczność sodaliski walczyć z tem, co się dziś modą nazywa, potrzeba być apostołką żywą, umieć cierpieć walczyć wytrwale.

Dyskusja była ożywiona. Na zakończenie przemówił J. E. ks. Biskup, wyrażając zadowolenie z tak życiowych tematów i tak dobrze opracowanych. W młodzieży zaś widzi J. Ekscelencja zapał i energję, która jest rękojmią czynnej pracy.

Dnia 17 V po Mszy św. i śniadaniu nastąpiło zakończenie obrad.

Ks. Moderator Diecezjalny poruszył praktycznie pracę w sodalicjach, przypomniał o celu naszej pracy i konieczności wykazania w szkole swej żywotności. Następnie omówił sprawę orszaków, sekcyj; trwałości pracy sodalicyjnej po skończeniu gimnazjum w kołach akademickich; mówił o Śnieżycy, jako najlepszym sposobie odpoczynku i letnisku nawet zdrowotnym.

Postanowiono:

1) zakładać w gimnazjach biblioteki religijne,

2) starać się, by maturzyści odprawili rekolekcje zamknięte,

3) zorganizować w pierwszą niedzielę maja dzień sodalicyjny,

4) starać się wziąć udział w pielgrzymce do Rzymu na kanonizację bł. Andrzeja Boboli,

5) wziąć udział w Międzynarodowym Kongresie w Poznaniu,

6) sodaliski jaknajliczniej wezmą udział w Zjeździe w Warszawie,

7) wszystkie sodalicje prześlą do ks. Moderatora Diecezjalnego programy prac, a ks. Moderator nadeśle do dnia 1/X wytyczne pracy na cały rok.

8) w końcu roku sodalicje mają nadsyłać do ks. Moderatora sprawozdania ze swej pracy,

9) następny Zjazd odbędzie się w Nowogródku w 1939 r. podczas Zielonych Świątek.

Dziękując wszystkim za przybycie szczególnie zaś księżom Moderatorom za przybycie na Zjazd ks. kan. Szczerbicki Zjazd zakończył.

Ksiądz Przewodniczący podziękował za zwołanie Zjazdu, za przyjęcie oraz tak sympatyczne urządzenie i sali i obiadów przez p. Przełożoną Szkoły Zawodowej, po uchwaleniu wysłania depeszy do J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza wizytującego diecezję z prośbą o błogosławieństwo na dalszą pracę, po odśpiewaniu hymnów sodalicyjnych Zjazd zakończono.

Po obiedzie uczestnicy pojechali statkiem do Horodyszcza, kościoła pobenedyktyńskiego, mającego przepiękne freski i prawdziwej oazy katolickości, która się utrzymała na Polesiu nie poddając się rusyfikacji i schyzmie.

(—) Ks. Aug. Nowicki.

Za zgodność

Pińsk, 16-17 1937 r.

18) Uchwały I Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego w Warszawie, we wrześniu 1937 r.

I Międzynarodowy Katolicki Kongres Przeciwalkoholowy w Warszawie, zaszczycony obecnością specjalnego delegata Stolicy Apostolskiej w osobie J. E. Ks. Arcybiskupa Cortesi, nuncjusza apostolskiego w Warszawie, protektoratem Jego Eminencji Ks. Kardynała Kakowskiego, Arcybiskupa warszawskiego i Jego Eminencji Ks. Kardynała Hlonda, Arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego oraz Prymasa Polski, obecnością 30 Arcybiskupów i Biskupów oraz przedstawicieli licznych generałów zakonnych i biskupów, obecnością wielu kapłanów i świeckich katolików z różnych krajów Europy, powziął następujące uchwały:

We wszystkich niemal krajach świata alkoholizm szerzy się i jest źródłem poważnych spustoszeń pod względem zdrowotnym, gospodarczym, moralnym i religijnym. Także dzisiaj pijaństwo okazuje się „matką wszelkich występków, grzechów i nałogów" (św. Augustyn). „Pijaństwo burzy rodziny i państwu wykrada dobrych obywateli czyniąc ich nie tylko nieużytecznymi, lecz wprost szkodliwymi" (Pius XI). Alkoholizm jest tym groźniejszy, że niebezpiecznych skutków jego nie docenia się, a często nawet zupełnie się nie uznaje. Wzgląd na chwałę należną Bogu, który zbyt często skutkiem pijaństwa jest obrażany oraz wzgląd na dobro wieczne i doczesne poważnej liczby katolików i ich rodzin wymaga od katolików, świadomych swej odpowiedzialności społecznej, zdecydowanego przeciwdziałania i przemawia za tym, by ten obowiązek uznano jako pilne zadanie Akcji Katolickiej. Zgodnie z tradycją kościelną święty zapał dusz światłych jak najskuteczniej posługiwać się będzie środkami nadprzyrodzonymi i przyrodzonymi.

1. Troskliwa miłość bliźniego woła: pomóż ratować!

Doświadczenie i nauka swierdzają, iż człowieka oddanego nałogowi alkoholizmu można odzyskać dla przykładnego religijnego życia w rodzinie i zawodzie i to za pomocą abstynencji całkowitej oraz współdziałania w organizacji abstynenckiej. Najlepsze wyniki zapewnia według poczynionych doświadczeń czerpanie ze źródeł łask Kościoła naszego w ścisłej łączności ze systematyczną opieką nad alkoholikami. Istnieje zatem odpowiedzialny obowiązek zakładania niezbędnie potrzebnych organizacji abstynenckich, poradni i zakładów dla alkoholików, gdyż z braku pracy samarytańskiej ziszczają się nadal słowa św. Pawła. „Pijanice nie wejdą do królestwa niebieskiego".

2. Miłość i roztropność woła: zapobiegaj!

Do skutecznego przeciwdziałania wiedzie poznanie niebezpiecznych następstw przygodnego i nawykowego używania alkoholu. Wskazane jest studium zagadnienia alkoholizmu i jego stosunku do życia zbiorowego. Bardzo jest pożądane pogłębianie alkohologii w zakładach kształcących kapłanów, zakonników, nauczycieli i lekarzy.

Przymus picia panujący w zwyczajach towarzyskich z okazji uroczystości rodzinnych i narodowych, a także inne niewłaściwie należy roztropną i wytrwałą pracą usuwać.

Kongres wzywa również do walki z nadużyciami reklamy alkoholowej posługującej się imionami Świętych Pańskich i kościelnymi urządzeniami.

Zużytkowanie cennego daru Bożego, jakim są owoce i ich życiodajne soki, w postaci naturalnej bez fermentacji — stanowi znakomity środek do tłumienia alkoholizmu, a zarazem pomoc skuteczną dla rolnictwa często walczącego z trudnościami gospodarczymi. Reforma wyszynków winna stworzyć stan restauratorów kierujących się sumieniem w swej pracy zawodowej. Konieczne potrzebne są bez-

alkoholowe gospody i schroniska. Nie odpowiadałoby potrzebom chwili, gdyby w instytucjach katolickich tworzono nowe wytwórnie i miejsca sprzedaży wódki i piwa.

Bezalkoholowe życie młodzieży jest zdaniem doświadczonych lekarzy i wychowawców niezbędnym warunkiem zdrowego rozwoju ciała i ducha dzieci i młodzieży. Stąd ciężka spoczywa odpowiedzialność na domu rodzinnym, szkole i Kościele.

3. Przewidujący duch apostolski woła: Walcz o Królestwo Boże!

Walka o Chrystusa i Kościół Jego św., trudy dla dobra zawodu, rodziny i narodu wymagają po dziś dzień od katolików czynnej miłości, ofiarnej wierności i gotowości do niezwykłych wysiłków.

W takich czasach młodzież katolicka nie może popadać w niewolę niskich popędów zmysłowych przez stałe używanie alkoholu i nikotyny. Młodzież służąca z zapałem Chrystusowi Panu uznaje w zasadniczej abstynencji znakomitą pomoc ku zdobyciu silnej woli i wytworzeniu charakteru, skuteczny środek ku uwolnieniu się od tchórzostwa i ku pielęgnowaniu czynnej miłości bliźniego.

Młodzież akademicka niechaj świadoma większej odpowiedzialności swej zarzuci mylne poglądy i przestarzałe formy, niechaj dąży do prostoty życia i trzeźwości, a resztę młodzieży niechaj skłania usilnie do zwalczania nowoczesnej żądzy używania.

Abstynencja dobrowolna stosowana z miłości Boga i bliźniego, z ducha wynagrodzenia za liczne grzechy płynące ze współczesnej żądzy używania, stanowi „apostolstwo, które Kościół św. przyjmuje i uznaje, chwali i błogosławi" (Kardynał Pacelli). Równocześnie jest abstynencja nowoczesną formą postu i wiedzie do zwycięstwa nad nieumiarkowaniem i niemoralnością.

4. Wobec alkoholizmu na terenach misyjnych wystarczy powtórzyć słowa Kardynała van Rossum:

„Jesteśmy głęboko przekonani, że dalsze rozpowszechnianie zgubnych napojów alkoholowych wśród ludności tubylczej na terenach misyjnych stanowi nader przykrą przeszkodę w rozpowszechnianiu wiary św. Jest zatem obowiązkiem wszystkich misjonarzy, aby słowem i przykładem alkoholizm zwalczali i do tej walki przygotowywali się przez studium zagadnienia i środków, które mogą powstrzymać szerzenie się alkoholizmu".

5 Ustawodawstwo.

Współpraca programowa z urzędami państwowymi oraz wyzyskanie istniejących ustaw, ograniczających i zwalczających alkoholizm należy do obywatelskich obowiązków wszyskich katolików i organizacji katolickich.

6. Organizacja prasy.

Cała prasa katolicka i wszystkie organizacje katolickie winny walkę z alkoholizmem uznawać za swe zadanie aktualne i przeprowadzać ją praktycznie uwzględniając swe zadania specjalne. Organizacje ściśle abstynenckie stanowią zgodnie z doświadczeniem najskuteczniej pracujące grupy pionierów i są niezbędne szczególnie przy ratowaniu alkoholików.

7. Zachęta Ojca św.

Wszystkim katolikom czynnym w tej walce niechaj będą bodźcem ku wytrwaniu słowa Ojca św. Piusa XI.

„Staczajcie coraz mężniej i coraz doskonalej ten święty bój. Owoców nie zabraknie. Skarbicie sobie zasługi wobec Boga i bliźnich, wobec rodzin, ojczyzny i Kościoła św. Praca wasza jest doniosłym udziałem w prawdziwym i właściwym apostolstwie Kościoła św."

19)

VII-me ROCZNE SPRAWOZDANIE

I Męskiej Konferencji T-wa Św. Wincentego a Paulo w Pińsku pod wezwaniem Ś-go Zygmunta K. M. za okres od 1 lipca 1936 r. do 30 czerwca 1937 r.

SPRAWOZDANIE KASOWE.

Pozostało na 1 lipca 1936 r. . . . zł. 42.58

Wpływy.

Tajne ofiary z woreczka . . .	57.46	
Składki członków wspierających	29	
Ofiary przygodne i z puszek .	352.76	
Z 3-ch kwest ulicznych . . .	414.32	
Z imprezy	197	
Subsydium T-wa „Caritas" . .	394	
Na Przytułek dla Starców z M-tu	115	1559.54
	Razem zł.	1602.12

Wydatki.

Na zakup produktów	1059.52	
Zapomogi gotówkowe . . .	171.80	
Wydatki na Przytułek . . .	241.39	
Wydatki biurowe i inne . .	32.75	1505.46
Pozostało na 1 lipca 1937 r.	zł.	96.66

Zapomogi żywnościowe.

W 1936/37 r. obdzielono 46 rodzin (64 dor., 59 dzieci) dla których nabyto: 127 kg. słoniny, 1690 kg. mąki, 404 kg. kasz, 75 kg. cukru, 240 litrów mleka, 68 kaw. mydła i innych produktów (herbaty, soli, jaj, masła) na ogólną sumę 1059 zł. 52 gr.

Zapomogi w gotówce.

W roku sprawozdawczym udzielono 17 rodzinom zapomóg gotówkowych. Na drzewo 39 zł., na mieszkanie 58 zł., na ubranie, obuwie i bieliznę 40.80, na bilety kolejowe 23.90, na podręczniki szkolne i inne potrzeby 10.10, razem 171 zł. 80 gr.

Przytułek dla starców.

Otwarty w dniu 9 lutego 1937 r. W ciągu 5-ciu miesięcy przyjęto było 10 starców, dwóch zmarło — pozostaje w dniu 1/VII na opiece Konferencji 8 starców i sierota oddany do terminu piekarskiego.

Członków na 1 lipca 1937:

Honorowy 1, wspierających 5, czynnych 17, z tych 7 założycieli.

Posiedzeń było 51 zwyczajnych i 1 sprawozdawczo-roczne.

(—) Wiktor Wuttke
Sekretarz

(—) Brunon Lugé
Prezes

(—) Marian Stanięda
Skarbnik

20)

Z Bibliografii.

Adoracja Najświętszego Sakramentu dla młodzieży. Opracowa *X. J. K.* Wydanie siódme. Nakładem autora — 1938.

Przedmowa.

Dopuście maluczkim przyjść do Mnie! — tak często powtarzał Jezus Chrystus, nasz Najlepszy Nauczyciel. Jego najgorętszym pragnieniem było pociągnąć dzieci do Siebie. Dzisiaj zwolennicy szatana pragną bezbożnymi zasadami zatruć serca młodzieży. Powinniśmy wytężyć siły nasze w pracy nad uświęceniem młodocianych serc: Pouczać często młodzież o obecności Pana Jezusa w Najśw. Sakramencie, zachęcać do pobożnego słuchania Mszy św., zachęcać do częstej Komunii św. — Dziś, kiedy szaleje burza bezbożnictwa, starajmy się przeprosić Majestat Boży. Najmilsze wynagrodzenie za krzywdy P. Bogu uczynione, to modlitwa dzieci. Z ust niemowlątek uczyniłeś doskonałą chwałę dla nieprzyjaciół twoich. — Dlatego urządzajmy osobno z dziećmi adorację Najśw. Sakramentu w pierwsze piątki, w pierwsze niedziele, a szczególniej w czasie 40-godz. nabożeństwa. — Dłuższy czas utrzymać młodzież w skupieniu w czasie tak uroczystej chwili — to bardzo trudno. Niechże zebrane modlitwy połączone z pieśniami (dzieci śpiewając stoją) przyczynią się do pobożnego nastroju w czasie tej św. godziny.

Zaczynajmy od podstaw — budujmy Królestwo Chrystusowe w sercach młodzieży, a dorzucimy cegiełkę do rozbudowy naszej Ojczyzny, moralnie silnej, opartej na Miłości Bożej.

W święto Niepokalanego Poczęcia N. P. Mary .

Ks. Józef Kaliciński
Kapelan S. S. Niepokalanek
przy Białym Klasztorze w N. Sączu

Bliższy adres: X. J. K. N. Sącz skrytka poczt. 95. Cena broszurki 10 gr.

Paweł Kubicki, Biskup Sufragan Sandomierski: **Żywe Słowo na ambonie i poza amboną.** Sandomierz 1937 r.

Nakładem Najdostojniejszego autora J. E. Ks. Biskupa Pawła Kubickiego wyszedł tom I-szy nauk na wszystkie niedziele i uroczystości Pańskie, zawierający obfity materiał do kazań. Cena książki 10 zł. Skład główny: Radom, Kozienicka 31. Dom SS. N. M. P. Miłosierdzia.

Ks. Dr. Aleksander Plater-Zyberk. **Nauka o charakterze Sakramentalnym według św. Tomasza z Akwinu.** Studium Teologiczne wydane w Warszawie r. 1937.

Ks. Władysław Kwiatkowski. **Kwestia Prymasostwa Polskiego pod koniec XVIII wieku.** Warszawa 1935 r. Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolfa. Cena 1 zł. 50 gr.

P. Olechnowicz. **Prawda o Sowietach.** Autentyczne wspomnienia z siedmioletniego pobytu w więzieniach sowieckich. Skład główny „Bibliotska Polska" w Bydgoszczy. Cena 1 zł.

Stanisław Hlak. Rozprawa doktorska pod tytułem: **Oratio secundum diarium Joannis de Cronstadt. Mea vita in Christo,** wydane w Wilnie r. 1937.

Ks. Dr Stefan Grelewski: Nowe wydawnictwo w Polsce.

Znany badacz stosunków wyznaniowych w Polsce Ks. Dr Stefan Grelewski opracował dzieło p. t.: **Wyznania protestanckie i sekty religijne w Polsce współczesnej.** Dzieło to rozpada się na trzy części: 1) Zarys stanu prawnego wyznań 2) Wyznania protestanckie i 3) Sekty. Praca ta wyjdzie jako całość w trzech oddzielnych broszurach.

Zamawiać można we wszystkich księgarniach. Skład główny Diecezjalne Zakłady Graficzno-Drukarskie w Sandomierzu. Cena części I-ej 2 zł. 50 gr., części II-ej 3 zł., części III-ej 3 zł. 50 gr. — całość 8 zł. P. K. O. Nr 160.223.

Wydawnictwo OO. Redemptorystów w Tuchowie (P.K.O. Nr 153.733).

M. Pilarski, **Katolicka reforma ustroju społecznego** podaje w popularnej formie treść encykliki Piusa XI „Quadragesimo anno", a pojawia się w najodpowiedniejszej porze, gdyż właśnie w świeżo wydanej encyklice o bezbożnym komuniźmie „Divini Redemptoris" wskazuje Ojciec św. jako środek przeciw szerzeniu się komunizmu — zaznajamianie wszystkich wiernych z nauką społeczną Kościoła: „Dlatego nieodzowną jest koniecznością, aby we wszystkich warstwach społeczeństwa pogłębiano coraz więcej wychowanie społeczne oraz nie szczędzono żadnych wysiłków celem jak najdalszego rozszerzenia nauk Kościoła także wśród warstw robotniczych".

Tegoż, **Najważniejsza pomoc w chorobie** poucza, jak należy się zaopiekować chorymi, w jaki sposób przygotować ich do przyjęcia św. Sakramentów i podaje tekst modłów liturgicznych, odmawianych przez kapłana przy zaopatrywaniu chorego po łacinie z polskim przekładem obok.

Obie broszury nadają się do masowej propagandy. W tym celu wydawnictwo udziela stosownego rabatu przy większych zamówieniach.

Wydawnictwo antysekciarskie w Polsce. Od pięciu lat wychodzi w Sandomierzu, jedyne w Polsce antysekciarskie wydawnictwo „Prawda Katolicka". Jest to miesięcznik, który prowadzi walkę z zalewem sekciarstwa w Polsce. Prenumerata kosztuje rocznie 3 zł. 50 gr. Na składzie w Administracji Prawdy Katolickiej znajdują się wydawnictwa antysekciarskie.

Prawdę Katolicką zamawiać można w Diecezjalnym Zakładzie Graficzno-Drukarskim w Sandomierzu P. K. O. Nr. 160.223.

Ks. R. Pius T. J.: **Ofensywa Katolicka.** Znakomita książka znanego pisarza. Porusza nawskroś aktualny temat kształcenia apostołów świeckich, wodzów Akcji Katolickiej oraz szczegółowo, praktycznie a bardzo wnikliwie przedstawia metody apostolskiej pracy. Doskonały to będzie podręcznik dla wszystkich apostołów świeckich, bogate równocześnie źródło do przemówień i konferencyj dla duchownych kierowników A. K. Str. 184. Cena brosz. 1.50, opr. 2.40 Wyd. XX. Jezuitów, W-wa XII ul. Rakowiecka 61.

Ks. Paweł Siwek T. J.: **Wędrówka Dusz.** Znany uczony, profesor Uniw. Papieskiego w Rzymie rozprawia się gruntownie a jasno z teorią reinkarnacji, głoszoną i u nas w Polsce przez teozofów i antropozofów. Rozprawa znakomita, jedynie gruntowna w literaturze polskiej, odda wszystkim inteligentom niepospolite usługi. Str. 184. Cena brosz. 2.50
Wyd. XX. Jezuitów, W-wa XII ul. Rakowiecka 61.

J. Walta: **Walka o dusze.** Teatr dla Młodzieży Żeńskiej Nr. 45. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 0,85 zł.

Jest to sztuczka aktualna i pełna dramatycznego napięcia. Tematem jej jest podziemna walka komunistów o dusze dziewcząt polskich, której przeciwstawia się zdecydowana postawa druhny KSMŻ. Głośne swego czasu rozruchy lwowskie dały autorce materiał, który tu został wyzyskany.

Józefa Furmanowa: **Przebaczenia!** Teatr dla Młodzieży Męskiej Nr. 53. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 0,75 zł.

Jeszcze jeden utwór ze serii nowoczesnych inscenizacyj przypowieści Chrystusowych. Temat oparty na opowiadaniu o Słudze-Dłużniku. Rzecz mocna i na wskroś nowocześnie pomyślana.

Janina Kaźmierska: **Błogosławieni miłosierni!** Biblioteka Wieczornicowa Nr. 48. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 2,50 zł.

Nowy tomik wieczornicowy przynosi dwa wykłady i szereg urozmaiceń na temat chrystusowego przykazania o miłosierdzu. Materiał obfity i starannie dobrany. Wielka pomoc przy urządzaniu wieczornic na dobroczynne cele.

Stanisław Krasnojarski: **Ku czci Chrystusa-Króla.** Biblioteka Wieczornicowa Nr. 47. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 1,— zł.

Nie wielki to tomik, przynosi jednak doborowy materiał na wieczornicę na doroczne święto Akcji Katolickiej. Prócz aktualnego wykładu na temat sprawiedliwości i miłosierdzia — dwóch postulatów królestwa chrystusowego na ziemi, znajdujemy w programie przepiękną inscenizację Chrystus przed Piłatem według ewangelii św. Jana i kilka hymnów kościelnych, opracowanych jako śpiewy i deklamacje.

Stefan Turnau: **Ku lepszej przyszłości.** Zbiór wykładów społecznych dla młodzieży na podstawie encykliki „Quadragesimo anno". Poznań 1937. Rada Społeczna przy Prymasie Polski. Cena 2,50 zł.

Kiedy Rada Społeczna przy Prymasie Polski ogłosiła konkurs na cykl wykładów dla młodzieży na temat encykliki „Quadragesimo anno" nadeszła między innymi praca p. Turnaua. Została ona przez sąd konkursowy wyróżniona i wydrukowana. Autor omawia wspomnianą encyklikę w 18-tu rozdziałach, z ktorych każdy dostarcza bardzo wiele materiału do wykładów i dyskusyj. Wobec tegorocznego hasła Episkopatu o kwestii społecznej wydawnictwo to odda cenne usługi wszystkim tym, którzy zechcą zająć się popularyzacją tej encykliki papieskiej.

Ulotki antykomunistyczne. Poznań 1937 „Ostoja". Cena każdego egzemplarza 0,01 zł.

Brat zabił brata
Czerwony car
Dom niewoli
Judaszowe podszepty
Krwawa próba
Sowiecka pańszczyzna
Szkoła zbrodni
Walka z Bogiem

Ulotki te ukazują się bardzo na czasie wobec konieczności szerokiej akcji antykomunistycznej w naszym kraju. Opracowane są z dużą znajomością zagadnienia, źródłowo, a przy tym mocno i przekonywująco. Dają więc tym samym znakomity materiał informacyjny i broń przeciwko propagandzie wywrotowej. Warto je rozpowszechnić jak najszerzej. Zainteresują niewątpliwie każdego.

Kalendarzyk kieszonkowy KSMŻ na rok 1937/38. Cena 0.35 zł.

Kalendarzyk kieszonkowy KSMM na rok 1937/38. Cena 0.35 zł.

Ukazały się nowe kalendarzyki organizacyjne KZMŻ i KZMM. Przynoszą interesujące informacje o roku Kościelnym, — Akcji Katolickiej, na temat społecznego hasła Episkopatu i wiadomości organizacyjne. Układ przejrzysty i praktyczny, umożliwia, dla odciążenia pamięci, systematyczne prowadzenie notatek z życia prywatnego i organizacyjnego.

Ks. Fr. Błotnicki: **Proszę o głos!** Przemówienia okolicznościowe młodzieży. Poznań 1937. „Ostoja" Cena 1,— zł.

Na zbiorek ten czekano od dawna. Nie są to przemówienia do młodzieży, ale młodzieży samej w ważniejszych chwilach życia orga-

nizacyjnego (różne powitania, pożegnania, życzenia itp.). Przykłady tych przemówień są krótkie i wnoszą dużo nowych myśli. Doskonała przedmowa wskazuje na to, jak korzystać z tego bardzo praktycznego zbiorku.

Ks. Fr. Błotnicki: **Apel**. Zbiorek deklamacyj. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 0,70 zł.

W zbiorku tym przynosi autor młodzieży szereg pięknych deklamacyj na tematy ideowe. Przeważają deklamacje chórowe. Niektóre z nich są bardzo silne i rytmiczne. Dobrze oddane mogą zrobić duże wrażenie.

Ks. A. Chlondowski: **O pieśni leć!** 100 pieśni dla młodzieży. Poznań 1937. „Ostoja". Cena 2,— zł.

Znany autor pieśni dla młodzieży opracował nowy zbiór, obejmujący 180 nowych utworów. Są to pieśni ideowe, organizacyjne, wycieczkowe, humorystyczne itp. Dużo nowych bardzo dobrych tekstów. Melodie dobre choć łatwe. Układ na 1 i 2 głosy równe.

Żywe słowo — Poznań 1937. „Ostoja". Cena 1 egz. 15. gr.

Maria Grajkówna:
Nr 64. Przemiana środowiska
Nr 65. Temperamenty a przemiana środowiska

Ks. W. Klimkiewicz:
Nr 66. Gdzie Piotr, tam Kościół

B. Szymczak:
Nr 67. Jeszcze Polska nie zginęła

Edward Potworowski:
Nr 68. Młodzież wobec zagadnień współczesnych.

Ks. Fr. Błotnicki:
Nr 69. Potrzeba odkupienia
Nr 70. Proroctwa i figury mesjańskie
Nr 71. Życie ziemskie Syna Bożego
Nr 72. Główne zasady nauki Chrystusowej
Nr 73. Bóstwo Chrystusa
Nr 74. Człowieczeństwo Chrystusowe
Nr 75. Dzieło odkupienia
Nr 76. Ewangelie święte

Maria Speichertowa:
Nr 77. O różańcu
Nr 78 O cmentarzach i grobach

Tłom. F. Ż.:
Nr 79. Prasa współczesna w świetle prawdy

Leon Bartos:
Nr 80. Apostoł swego środowiska

Dr Z. Kozłowska-Wojciechowska:
Nr 81. Szanujmy zdrowie
Nr 82. Sprawa odżywiania
Nr 83. Co trzeba wiedzieć o skórze?
Nr 84. Higiena oddychania
Nr 85. Higiena osobista człowieka
Nr 86. Higiena młodej dziewczyny

Każdy numer „Żywego słowa" stanowi zamkniętą całość, niektóre jednak numery łączą się w cykle, jak to zresztą widzimy z tytułów. Wydawnictwo to przeznaczone jest dla prelegentów, którzy otrzymują tą drogą gotowy materiał do referatów i pagadanek. Tematy opracowane fachowo lecz przystępnie.

Ks. Franciszek Nowakowski. **Żywy Różaniec Dzieci.** Główny skład: Instytut Różańcowy, Toruń, Rybaki 59.

Imprimatur Kurii Włocławskiej świadczy, że praca autora jest nasieniem dobrem i owoc przynoszącym.

Redaktor X. Michał Rutkowski. Drukarnia Diecezjalna w Pińsku, ul. Kościuszki 46.